

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL KELIŲ TRANSPORTO KODEKSO 8¹, 11, 17¹, 18, 18² STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR
KODEKSO PAPILDYMO 18² STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO (TAP-22-1622) (TAIS NR.
22-12910)**

2022-09-26 Nr. NV-2749

Vilnius

1. Projekto rengėjas: Susisiekimo ministerija.

2. Projekto tikslas: reformuoti tolimojo susisiekimo autobusais sistemą.

3. Dabartinė situacija:

- leidimų vežti keleivius reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais išdavimo sąlygas nustato Susisiekimo ministerija;
- autobusų stočių naudojimo ir jų darbo tvarką reguliuoja Susisiekimo ministerijos patvirtinti Autobusų stočių veiklos nuostatai, kuriuose nustatytos autobusų stočių kategorijos, reikalavimai autobusų stotims, jų tarnyboms, aprašytos stoties tarnybų funkcijos, paslaugų tarifai ir autobusų stočių veiklos kontrolė;
- Kodekse šiuo metu aprašytas tik savivaldybių institucijų viešųjų paslaugų teikimo organizavimas, o viešųjų paslaugų teikimo tolimojo susisiekimo maršrutais organizavimas Kodekse nėra įtvirtintas. Taip pat nėra numatyti ir tolimojo susisiekimo maršrutų kriterijai;
- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra konstatavęs, kad galiojanti tolimojo susisiekimo autobusais konkursų organizavimo tvarka yra patvirtinta ne įstatymo lygmeniu, o susisiekimo ministro įsakymu, todėl prieštarauja teisės aktų hierarchijos principams (nustatyti esminės ūkinės veiklos sąlygas, draudimus ir ribojimus, darančius esminį poveikį ūkinei veiklai, galima tik įstatymu).

4. Projekto esmė:

- nustatyti esmines ūkinės veiklos sąlygas organizuojant tolimąjį susisiekimą, maršrutų nustatymo kriterijus, leidimų vežti keleivius tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutu išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir panaikinimo tvarką, įtvirtinti viešųjų paslaugų teikimo tolimojo susisiekimo maršrutuose galimybę. Įstatymo lygiu įtvirtinamas keleivių vežimo užsakomuoju reisų sutarties turinys, galimybė savivaldybėms nustatyti detalesnes keleivių ir bagažo vežimo taisykles, suvienodinami reikalavimai autobusų stotims. Vienas iš esminių reikalavimų vežėjams – keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais užtikrinimo finansinė (banko ar draudimo įmonės) garantija, kuria vežėjas įsipareigoja tinkamai vykdyti keleivių vežimo tolimojo susisiekimo maršrutais veiklą, t. y. vežėjui nutraukus veiklą, neužtikrinant vežimo reguliarumo ir pan. prarandama visa garantija arba dalis garantijos, kuri bus skirta viešosioms paslaugoms tolimojo susisiekimo maršrutais finansuoti;
- siūloma Lietuvos transporto saugos administraciją paskirti viešosios paslaugos teikimo tolimojo susisiekimo maršrutais organizatore, kuri nustatytų viešosios paslaugos vežti keleivius tolimojo susisiekimo maršrutais poreikį, sudarydama viešųjų paslaugų teikimo sutartis su vežėjais ir, esant aplinkybėms, dėl kurių viešoji paslauga nebeturėtų būti teikiama, nutrauktų viešosios paslaugos teikimą;
- numatyti, kad Lietuvos transporto saugos administracija nustatytų, keistų ir panaikintų tolimojo susisiekimo maršrutus. Tai būtų vykdoma pagal Kodekse įtvirtinamus tolimojo susisiekimo maršrutų kriterijus – minimalus maršruto ilgis, reisų skaičius, maršruto trasos danga, nustatomas autobusų išvykimo dažnumas įvertinant gyventojų skaičių maršruto pradžios ir pabaigos miestuose, vertinant mažesnę gyventojų skaičių turinčio miesto, kuriame yra maršruto pradžios arba pabaigos punktas, gyventojų

skaičių. Siekiant tenkinti keleivių poreikius ir suvaldyti tikėtina išaugusiant autobusų stočių užimtumą, nustatoma galimybė nustatyti daugiau maršrutų pradžios ir pabaigos vietų – ne tik autobusų stotys, bet ir traukinių stotys, oro uostai, kitos savivaldybės nustatytos stotelės;

- anot rengėjų, 2022 m. balandžio 14 d. duomenimis, iš 306 tolimojo susisiekimo maršrutų 61 maršrutas buvo sustabdytas dėl COVID-19 pandemijos ir šių maršrutų sustabdymas vis dar nėra atšauktas pačių vežėjų. Manytina, kad šie maršrutai nėra finansiškai naudingi vežėjams, todėl įsigaliojus Kodekso pakeitimams tokie maršrutai būtų organizuojami viešųjų paslaugų teikimo būdu ir finansuojami valstybės biudžeto lėšomis. Preliminariais skaičiavimais, reikės apie 1 mln. Eur papildomų biudžeto lėšų viešųjų paslaugų teikimui organizuoti 61 tolimojo susisiekimo maršrutui 2023 metais.

5. Derinimas: derinta su Teisingumo, Ekonomikos ir inovacijų, Vidaus reikalų, Finansų ministerijomis, Konkurencijos taryba, Lietuvos transporto saugos administracija, Lietuvos savivaldybių asociacija, Lietuvos verslo konfederacija, Lietuvos keleivių vežimo asociacija, Lietuvos nacionaline vežėjų automobiliais asociacija „Linava“, UAB „LTG Link“, Lietuvos banku, Lietuvos bankų asociacija ir Lietuvos draudikų asociacija. Visi suinteresuoti asmenys, išskyrus Lietuvos verslo konfederaciją ir Lietuvos bankų asociaciją, pateikė pastabų ir pasiūlymų. Atsižvelgta į Finansų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, Lietuvos banko, Lietuvos draudikų asociacijos pastabas ir pasiūlymus. Konkurencijos tarybos, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir Lietuvos transporto saugos administracijos pastabos suderintos darbo tvarka. Teisingumo ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos keleivių vežimo asociacijos ir Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“ pastabos, į kurias neatsižvelgta, įvertintos derinimo pažymoje. Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas rengėjai iš esmės suderino darbo tvarka.

6. Atitiktis Vyriausybės programai: įgyvendina Vyriausybės programoje numatytą siekį išvystyti darnią, skaitmeninę ir į ateities ekonomikos poreikius orientuotą susisiekimo sistemą, peržiūrėti esamą tolimojo susisiekimo sistemą, ją reformuojant, įstatyme numatant esmines ūkinės veiklos sąlygas ir sudarant tokius tolimojo susisiekimo maršrutų nustatymo kriterijus, kurie gerintų susisiekimo kokybę ir suderinamumą su kitomis transporto rūšimis.

Projektas įtrauktas į Vyriausybės pasiūlymus dėl Seimo V (rudens) sesijos darbų programos (siūlyta svarstyti rugsėjo mėn.).

7. Dalykinio vertinimo išvada: siūlytina klausimą aptarti tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. +37052098789; +37065842722, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt